

Waarom gedragen jongens zich anders dan meisjes?

By Dr. Lin Day, Baby Sensory

Sommige deskundigen geloven dat de manier waarop jongens en meisjes zich gedragen, afhangt van de manier waarop ze worden opgevoed. Het feit dat het verschil tussen jongens en meisjes wordt bepaald door slechts één Y-chromosoom, mag verklaren waarom sommige soorten gedrag in het ene geslacht meer dominant aanwezig is dan in het andere.

Wetenschappers hebben ontdekt dat alle foetussen gedurende de eerste zes weken na de conceptie vrouwelijk zijn. Na deze zes weken stroomt er testosteron door de hersenen van de mannelijke foetus, die het aantal cellen in de communicatie- en emotionele centra enigszins doet slinken en de groei van de cellen die verantwoordelijk zijn voor agressief gedrag, stimuleert. Bij de afwezigheid van deze golf van testosteron, groeien de gebieden in de hersenen die verantwoordelijk zijn voor taal, creativiteit, emotie en sociale ontwikkeling, ongestoord verder.

Oestrogeen en testosteron veroorzaken veel van de anatomische en psychologische verschillen tussen mannen en vrouwen. Het idee dat biologie verantwoordelijk is voor de verschillen tussen de seksen, heeft echter gezorgd voor behoorlijk wat onenigheid. Veel mensen geloven dat sociale en omgevingsfactoren een veel grotere invloed hebben op hoe kinderen leren, spelen en zich gedragen, dan hormonen.

Verschillen vanaf de geboorte

Vanaf de geboorte worden de verschillen in sekse al snel duidelijk. Pasgeboren jongetjes wegen bijvoorbeeld meer dan meisjes en ze zijn iets langer. Over het algemeen huilen ze meer dan meisjes, zijn ze wat onrustiger en veeleisender. Babymeisjes zijn over het algemeen sterker en ontwikkelen zich sneller. Ze vertonen een sterkere reactie op de menselijke stem waardoor ze sneller praten. Ze zijn ook meer bezig met het bestuderen van gezichten en met maken van oogcontact. Hun groei is tevens meer voorspelbaar dan die van jongens, ze hebben minder plotselinge groeispurts. Omdat hun hersenen en centrale zenuwstelsel zich sneller ontwikkelt, zijn ze ook veel eerder in staat om controle uit te oefenen op hun darmen en blaas.

Op de kleuterschool doen meisjes het beter bij dans- en balansspelletjes dan jongens. Ze presteren bovendien beter met lezen en schrijven wanneer ze naar school gaan, zijn creatiever en hebben een rijkere fantasie bij het doen van rollenspellen. Meisjes worden ook socialer dan jongens, maar zijn emotioneler in hun relaties met andere mensen. Jongens hebben de neiging om rumoeriger, competitiever en meer naar buiten gericht te zijn, maar zijn ook vatbaarder voor taalstoornissen en gedragsproblemen. Bij meisjes ontwikkelt zich de cerebrale cortex, die een belangrijke rol speelt bij het geheugen, de aandacht, de

taalverwerking en de motoriek, sneller dan bij jongens. Het gedeelte van de hersenen dat verantwoordelijk is voor het overbrengen van informatie van de rechter hersenhelft naar de linker hersenhelft, is ook beter ontwikkeld. Daarom zijn meisjes vaak sneller met lezen en schrijven, hebben een betere uitspraak, zijn beter in grammatica en kunnen vaak beter leren dan jongens. Jongens produceren echter meer verbindingen in de rechter hersenhelft, wat verklaart waarom ze vaak beter zijn in het maken van puzzels en balspelen en zijn ze minder bang bij het verkennen van hun omgeving. Na de puberteit worden deze verschillen enigszins afgevlakt.

Puberteit

De tweede enorme golf van hormonen vindt plaats tijdens de puberteit die, van begin tot eind, ongeveer vier jaar duurt. Een hoog gehalte aan oestrogeen en testosteron zorgt voor enorme, blijvende veranderingen in het lichaam. Het is niet zo raar dat veel pubers de veranderingen in hun lichaam, hun emoties en hun opkomende seksualiteit als moeilijk ervaren. Meisjes worden bijvoorbeeld gevoeliger en onrustiger en jongens agressiever. Hoewel sociale en omgevingfactoren een rol kunnen spelen, de onderliggende biologie verdwijnt daarmee niet.

Over het algemeen maken jongens 10 tot 20 keer meer testosteron aan dan meisjes. Dit heeft tot gevolg dat ze groter en sterker worden en grotere botten, bredere schouders, langere benen, voeten en armen, dikkere vingers en een sterkere schedel krijgen. Testosteron is ook verantwoordelijk voor de geprononceerde adamsappel, de gezichts- en lichaamsbeharing en het zwaarder worden van de stem. Het gewicht en volume van de hersenen van jongens is ook 15% groter. Er is eerder onderzoek naar de grootte van de hersenen gedaan waarbij men probeerde te bewijzen dat het mannelijke brein superieur is aan het vrouwelijke brein. Wanneer de grootte van de hersenen echter wordt vergeleken met het lichaamsgewicht, blijft er maar een heel klein verschil over. Desondanks is het deel van de hypothalamus dat verantwoordelijk is voor het seksuele gedrag, bij jongens 2,2 keer zo groot als bij meisjes.

Het oestrogeengehalte is bij vrouwen aanzienlijk hoger dan bij mannen en is verantwoordelijk voor het bredere bekken, de dikkere dijen, de langere onderbuik, de dieperliggende navel, de uitstekende borsten, de rondere billen en knieën en een veel grotere vetopslag. Al gelden deze eigenschappen misschien niet voor de hele bevolking, duidelijke verschillen bieden ons belangrijke signalen die ons in staat stellen om te bepalen of een persoon een man of een vrouw is.

Genderbewustzijn

Biologie speelt duidelijk een belangrijke rol bij de ontwikkeling en het gedrag. De sociale invloeden spelen echter ook voor de geboorte al een rol. Wanneer de ouders het geslacht van hun baby bijvoorbeeld al weten, kan dit een uitgesproken invloed hebben op hun voorbereidingen en hun toekomstverwachtingen. Wanneer

de baby geboren is, reageren veel ouders sneller op het huiltje van een meisje, knuffelen haar misschien vaker en behandelen haar met meer voorzichtigheid dan een jongen. Met jongetjes wordt vaak wat wilder gespeeld en ouders moedigen hem sneller aan om zijn omgeving te verkennen. Baby's merken al snel dat de vader op een andere manier op ze reageert en zich op een andere manier gedraagt dan de moeder. Dit kan van grote invloed zijn op hun gedrag wanneer ze naar school gaan.

Het duurt niet lang voordat een kind uit de soort kleding die het draagt kan opmerken dat het een jongetje of een meisje is. Tegen de tijd dat ze naar de peuterschool gaan, worden de kleertjes uitgezocht op basis van het geslacht. Kleding vormt de eerste en enorm duidelijke aanwijzing, en markeert het begin van het onderscheiden van de seksen.

Rond de leeftijd van drie jaar, is bij meisjes de impuls om zorgend gedrag te vertonen en bij jongens de impuls om zich rumoerig en wild te gedragen, erg sterk aanwezig. Ouders kunnen vaak onbewust enthousiaster reageren wanneer hun zoon met bouwblokken speelt dan wanneer hij met poppen of een theeserviesje speelt. Zelfs als ze proberen om geen stereotiep gedrag te stimuleren, toch versterken ze onbewust vaak het traditionele idee van mannelijkheid. Over het algemeen kun je stellen dat jongens en meisjes die aangemoedigd worden om met poppen te spelen, vaak beter voorbereid zijn op het ouderschap.

Kinderen worden vaak sterk beïnvloed door de rol die door hun ouders wordt ingenomen en door de activiteiten die door ze worden ondernomen. Als een jongen ziet dat zijn vader een deel van het huishouden op zich neemt en voor de baby zorgt, zal hij dit integreren in zijn zich nog ontwikkelende beeld van wat mannen doen. Als een meisje haar moeder ziet voetballen, groeit ze op met het idee dat meisjes aan sport doen. Andere invloeden van buitenaf, zoals televisie en boeken, versterken het beeld dat bepaalde activiteiten voor jongens zijn en niet voor meisjes, en andersom. Met het verstrijken van de jaren, zullen deze signalen over de seksen diep geworteld raken in de hersenen en in de praktijk gebracht worden wanneer ze zelf vader of moeder worden.

Het traditionele rollenpatroon wordt ook versterkt door sociale druk van andere kinderen. Het kan zich uiten in de vorm van schelden, pesten of zelfs het buitensluiten van het kind dat niet in het traditionele rollenpatroon past waarmee de andere kinderen worden grootgebracht. Een kleinerende opmerking kan er al gauw voor zorgen dat een jongen een pop of zijn verkleedactiviteiten laat vallen om snel verder te spelen met een brandweerauto of garage. De boodschap is duidelijk; meisjes mogen overal mee spelen maar jongens laten de zorgende activiteiten over aan de meisjes.

Jongens en meisjes gedragen zich verschillend in een groep. Meisjes willen er graag bij horen en hun gedrag en taal is daarom gericht op het ontwikkelen van hechte relaties. Daar sociale vaardigheden zich bij jongens langzamer ontwikkelen, zijn de vriendschappen vaak oppervlakkig en kort van duur. Ze zullen

eerder opdrachten geven, dreigementen uiten, iemand onderbreken en aandacht trekken om zo hun populariteit en status binnen de groep te versterken. Dit is één van de redenen dat jongens zich vaak agressief gedragen in de nabijheid van autoriteiten.

Jongens en meisjes worden vaak verschillend behandeld door de leraren, die instinctief positiever reageren op het rustige spel van meisjes en negatiever op het ruige, agressieve spel van jongens. Negatieve kritiek kan leiden tot storend gedrag, aandachtstekortstoornissen en stotteren, wat voornamelijk voorkomt bij jongens. Dit gedrag heeft echter niets te maken met intelligentie.

Sommige jongens vertonen aanhoudend vrouwelijk gedrag ongeacht de stimulatie tot ander gedrag van de ouders. De hoeveelheid aanwijzingen die suggereren dat zulk gedrag onomkeerbaar is, is aanzienlijk. Sommige mensen hebben al vanaf hun kindertijd het gevoel gehad in het verkeerde lichaam te zijn geboren waardoor hun leven een marteling werd. We weten nu dat producten op basis van oestrogeen die tijdens de zwangerschap gebruikt zijn, een significant effect op het gedrag van jongens kan hebben. Hetzelfde geldt voor meisjes die in de baarmoeder zijn blootgesteld aan een hoog gehalte aan testosteron. Zij zijn meer geneigd om tijdens hun jeugd agressief en wild gedrag te vertonen.

Een positieve aanpak

Het is duidelijk dat hormonen ons lichaam en, voor een deel, ons gedrag vormen vanaf de geboorte tot aan de puberteit. Tegelijkertijd bepaalt de maatschappij onze kledingkeuze, manieren en veel van onze andere kenmerken. En het leven zou veel minder interessant zijn als dit niet zo was! Zelfs al is het onmogelijk om elke vorm van genderstereotypering te voorkomen, er zijn meer dan genoeg dingen die ouders en verzorgers kunnen doen om een positieve houding in kinderen te stimuleren, ongeacht het geslacht. Hier volgen een paar ideeën:

- Knuffel zowel jongens en meisjes heel veel
- Laat jongens weten dat het oké is om emoties en genegenheid te uiten
- Ontmoedig jongens niet om te huilen; als ze hun emoties niet kunnen uiten, raken ze het contact met hun eigen gevoel en dat van anderen kwijt
- Alle kinderen hebben een bepaald soort creatief vermogen, sta ze dus toe om alles te proberen wat er voorhanden is; van tekenen en schilderen tot bouwen en spelen met technisch speelgoed
- Moedig jongens en meisjes aan om te stoeien en om avontuurlijk te zijn, zowel binnen als buiten
- Probeer luidruchtig en wild gedrag in jongens niet te voorkomen, het betekent niet dat ze later waarschijnlijk gewelddadig zullen worden. Onderzoek wijst uit dat jongens die vaak op een speelse manier stoeien, het vaker goed doen op school
- Wees niet ongerust als jongens het fijn vinden om te zorgen voor knuffeldieren en poppen; ze hebben er net zoveel baat bij als meisjes

en maken zich waardevolle vaardigheden om te zorgen eigen, die in de toekomst goed van pas komen

- Moedig kinderen aan om zelf te kiezen waarmee ze spelen en wat ze doen; dit vergroot het zelfbewustzijn, het vertrouwen en de motivatie
- Wacht niet met praten totdat een kind tegen jou praat; als je dit doet zal hun communicatievermogen afnemen
- Complimenteer kinderen met wat ze bereikt hebben, ongeacht hoe klein; iets dat betekenisloos lijkt voor een volwassene kan enorm belangrijk zijn voor een kind
- Voorkom dat je de boodschap overbrengt dat sporten voor jongens is; meisjes genieten ook van sport
- Zorg voor actie- en avonturenboeken die jongens net zoveel aanspreken als meisjes
- Gebruik voor jongens technieken voor de rechterhersenhelft om lees-, schrijf- en rekenvaardigheden te stimuleren; ze leren makkelijker wanneer er actie, kleur, plaatjes en patronen bij betrokken zijn

Zelfs al proberen wij meisjes en jongens niet verschillend te behandelen, invloeden zoals sociale ervaringen, sociale druk en school kunnen het pad bepalen dat ze in de toekomst zullen bewandelen. Al is het gat tussen de verschillende seksen kleiner geworden de afgelopen jaren, oneerlijkheid zoals ongelijke kansen in de maatschappij bestaan nog steeds. Als we de biologie en de sociale processen die hieraan ten grondslag echter begrijpen, zullen we beter in staat zijn om de negatieve gevolgen hiervan te minimaliseren en de positieve gevolgen te vergroten.